

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำวิจัย

จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรเป็นลักษณะของฟาร์มขนาดเล็ก ซึ่งใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก จากการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรของนักวิชาการในกลุ่มฟาร์มขนาดเล็กหรือที่เรียกว่ากลุ่มเกษตรกรรายย่อย (subsistence farmer) ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (อภิพรธ, 2544) ดังนั้นในการพัฒนาการเกษตร จึงจำเป็นต้องศึกษาสภาพการดำรงชีพของเกษตรกร และสภาพการต่างๆที่เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับตัวเกษตรกรเอง เช่น สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สภาพนิเวศน์ของฟาร์ม เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยให้นักพัฒนาได้รู้ถึงนิเวศน์เกษตรกรที่แท้จริง ซึ่งช่วยในการวางแผนพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การวิเคราะห์ระบบการทำฟาร์มของเกษตรกร จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการหาแนวทางพัฒนาการเกษตรของจังหวัดมหาสารคาม ให้มีความถาวรภาพทางการผลิต และด้วยตระหนักในความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานด้านเกษตรกรรม ที่เป็นพื้นฐานเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงได้มีโครงการวิจัยการสำรวจการสำรวจระบบการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรรายย่อย และแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต: กรณีศึกษาในพื้นที่ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางของการพัฒนาการเกษตรของจังหวัดมหาสารคาม ให้มีความมั่นคงต่อไปในอนาคต และเป็นโครงการสอดคล้องกับโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ (ไทย-เยอรมัน) โดยเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามกับ Neubrandenburg University of Applied Science, Germany การดำเนินงาน โครงการวิจัยคณะผู้วิจัย ได้เลือกพื้นที่ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย โดยได้พิจารณาถึงความเป็นตัวแทนของเขตพื้นที่บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การศึกษาวิจัยการสำรวจระบบการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์และการศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร จึงมีความเหมาะสม เพื่อหาแนวทางยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในเขตพื้นที่บริการให้ดีขึ้น ผลจากการวิจัยในเขตพื้นที่ตำบลหนองโน สามารถนำไปปรับใช้กับเขตพื้นที่บริการอื่นได้ต่อไป ซึ่งเป็นทิศทางสนับสนุนต่อปรัชญา

ของมหาวิทยาลัยฯ ที่เน้นการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สนับสนุนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืนของจังหวัดมหาสารคาม และสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาสังคม การแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิต โดยใช้การเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานที่สำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานด้านการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อหาวิธีการและหรือแนวทางที่เหมาะสมต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของฟาร์มเกษตรกรรายย่อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานด้านการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. ได้วิธีการและหรือแนวทางที่เหมาะสมต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของฟาร์มเกษตรกรรายย่อย
3. เกิดองค์ความรู้ทางด้านระบบการทำฟาร์มที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรรายย่อย
4. เกษตรกรสามารถยกระดับผลผลิตของฟาร์มได้และช่วยส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเชิงสำรวจ โดยทำการศึกษาระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานด้านการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรรายย่อย ได้แก่ โคเนื้อ กระบือ และสัตว์ปีก และหาวิธีการและหรือแนวทางที่เหมาะสมต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรรายย่อย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การสำรวจวิจัยในครั้งนี้ใช้เกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงโคเนื้อ กระบือ และสัตว์ปีก ในพื้นที่ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

: ประมาณ 24 เดือน

สถานที่ทำการทดลองหรือเก็บรวบรวมข้อมูล

ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เกษตรกรรายย่อย หมายถึง เกษตรกรที่เลี้ยง โคเนื้อ กระบือ และสัตว์ปีก ในพื้นที่ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ระบบฟาร์ม หมายถึง ระบบการทำฟาร์มแบบรายย่อย โดยเลี้ยงสัตว์จำนวนน้อย และใช้แรงงานภายในครัวเรือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY